

Az Operaház mult éve.

Az Operaház kapuinak zárultával művészetkritikai összefoglaló mérlegelésünk nem lehet eléggé pontos. Ezernyi nehézség terhét kellett ebben a szezonban művészeti intézményeinknek is viselniök és minthogy a művészet az életből és az élettel él, — az Operaház működésén is nyomot hagytak a politikai és társadalmi átalakulások szükségszerű következményei. Először is — a külföldtől jórészt elzárta — a zeneművészet menetének egyetemes vonalába nem tudunk bekapcsolódni, miért is szezonunk az eddigiéknél egyoldalubb és szárazabb. Külföldi szerzők és művészek nem segíthették műsorunkat változatosságban. Csúppán a magunk erejére voltunk utalva. Ebből a szempontból nemesak érdekes, de tanulságos is ez a szezon.

1918 szeptember 17-től 1919 június 22-ig összesen 42 opera és 9 balett került színre. Az aránylagos változatosság tehát megállapítható. Különösen a baletteknél. Legtöbbet játszották: a „Pillangókisasszony“-t (13), a „Mignon“-t (11), a „Bohémélet“-et (11), az „Alarcosbál“-t (11) és a „Carmen“-t (9). Egyszer került színre a „Dinora“, kétszer a „Hugenották“, „Lakmé“, „Szökötés a szerályból“, „Cremonai hegedűs“ és a „Don Juan“. A Mozart klasszikus operájának és a „Dinora“-nak ilyen kevés előadását mulasztásunk tartjuk. Eredeti bemutató kettő volt: a Strauss Richárd „Ariadne“-je és a Krausz Mihály „Mariká“-ja. Az előbbi magas színvonalu, nemes művészeti eseménye volt szezonunknak, bár kevés külső sikerrel; az

3.1/19
utóbbi azonban érthetetlenül nagy és állandó jellegű sikert hozott a mű kísértéküskége ellenére is szerzőjének. Új betanulásban három operát és egy balettet láttunk: az „Alarcosbál“-t, a „Denevér“-t, az „Otello“-t és a „Pierette fátyló“-t. Ezek az előadások értékesek voltak. A magyar operákat a „Bánk Bán“, a Cremonai hegedűs“, a „Don Kihote“, a „Hunyadi László“, a „Kékszakállu herceg vára“, a „Makrancos herceg“ és a „Marika“ képviselte. A magyar baletteket pedig „Az infánsnő születésnapja“, a „Törpe gránátos“, a „Fából faragott királyfi“ és a „Pierette fátyla“. Ezeknek előadásai egyenletesebbek voltak, mint a magyar operaszerzőkéi. Fölsorolásunkból kéri, hogy Wagner-operákban szükölködtünk. Csapán a „Lohengrin“-t és a „Walkür“-t hallhattuk. Akármilyen elfogadhatónak látszó indokolással is védelmeznék ezt az arányszámot, nincs méntség rá. A szezon átlagos nivóját sülyeszti.

A sok nehézség ellenére a vezetőség igyekezett az Operaház fiatalabb tagjait beilleszteni a játékrend nagyobb szerepeibe. Ez a törekvése elismerendő. Az így beállított egyik-másik előadás nem rontotta a színvonalat. Észrevételünk azonban az, hogy a műintézetnek tulsok személyzeti ereje még mindig kiaknázatlan.

Érdekességként följegyezzük, hogy ebben a hányatott szezonban két nagy rikordot ért el az Operaház. Az egyik az, hogy *275 nap alatt 229 előadást még sohasem produkált*; a másik pedig, hogy a proletárdiktatura óta behozott tetemes helyárleszállítás ellenére a műintézetnek összes bevétele *két és félmillió koronára rug*. Ha állandósulna is ez a maximális bevétel, nem lehetne elég a műintézet aktivitására, de hiszen föntartásának célja nem is ez.

A jövő szezon vázlatos terve szerint bemutatásra fog kerülni Puccininek három egyfölvonásos operája, egy Poldini-opera, Hubaynak „Karenina Anna“ című operája, Nádor Mihálynak egy operája és Bartók Bélának egy pantomimiája. A fölujítandók között van a „Szeviljai borbély“, „Figaro lakodalma“, a „Bolygó hollandi“ és a „Nibelung-gyürü“. Ezenfölül az orosz balett vendégszereplésére is megegyezés történt.

Az adott körülmények között a szezontól sokkal magasabb színvonalat, lényegesebb művészi emelkedést nem várhattunk.

Papp Viktor.